

Hội nghị Trung ương 8 - Bước chuyển căn bản dẫn đến thành công của Cách mạng Tháng Tám

05:40 15/08/2025

Từ ngày 10 đến 19/5/1941, tại lán Khuổi Nặm, Cao Bằng, lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc đã triệu tập và chủ trì Hội nghị Trung ương 8. Những quyết sách chính xác của Hội nghị đã tạo nên những chuyển biến căn bản, theo hướng có lợi cho cách mạng Việt Nam.

Cần phải thay đổi chiến lược

Hội nghị Trung ương 8 đã phân tích, nhận định sáng suốt về tình hình cách mạng thế giới đồng thời khẳng định: “Nếu cuộc đế quốc chiến tranh lần trước đã đẻ ra Liên Xô, một nước xã hội chủ nghĩa, thì cuộc đế quốc chiến tranh lần này sẽ đẻ ra nhiều nước xã hội chủ nghĩa, do đó mà cách mạng nhiều nước thành công”.

Lán Khuổi Nặm - nơi lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc chủ trì Hội nghị Trung ương Đảng lần thứ 8. Ảnh THẾ VĨNH.

Về nhiệm vụ cách mạng Việt Nam, sau khi phân tích các mâu thuẫn trong xã hội, thấy rằng mâu thuẫn giữa dân tộc Việt Nam với phát xít Nhật, đế quốc Pháp là mâu thuẫn chủ yếu đang đòi hỏi cấp bách phải giải quyết ngay. Hội nghị nhấn mạnh, trong lúc này, quyền lợi của bộ phận, của giai cấp phải đặt dưới sự sinh tử, tồn vong của quốc gia, dân tộc; trong lúc này, nếu không giải quyết được vấn đề giải phóng dân tộc, không đòi được độc lập, tự do cho toàn thể dân tộc, thì chẳng những toàn thể quốc gia, dân tộc còn chịu mãi kiếp ngựa trâu, mà quyền lợi của bộ phận, của giai cấp đến hàng vạn năm cũng không đòi lại được.

Hội nghị xác định vấn đề dân tộc trong phạm vi từng nước Việt Nam, Lào và Campuchia, làm cho nhân dân mỗi nước phát huy cao độ lòng yêu nước và tinh thần chiến đấu vì sự nghiệp cách mạng của dân tộc mình, đồng thời gắn bó với các dân tộc anh em ở Đông Dương chống kẻ thù chung. Ở Việt Nam, theo đề nghị của đồng chí Nguyễn Ái Quốc, Hội nghị quyết định thành lập Việt Nam độc lập đồng minh, gọi tắt là Việt Minh, lấy lá cờ đỏ sao vàng năm cánh làm biểu tượng. Việt Minh bao gồm các tổ chức quần chúng chống đế quốc lấy tên là Hội Cứu quốc (Hội Công nhân Cứu quốc, Hội Nông dân Cứu quốc...). Riêng đối với nước ta, sau khi đánh đuổi được Pháp - Nhật sẽ lập nước Việt Nam dân chủ mới.

Hội nghị quyết định xúc tiến công tác chuẩn bị khởi nghĩa vũ trang, coi đó là nhiệm vụ trung tâm trong giai đoạn hiện tại. Hội nghị dự kiến các điều kiện chủ quan, khách quan, thời cơ tiến hành khởi nghĩa. Hội nghị quyết định duy trì và phát triển cơ sở du kích Bắc Sơn - Võ Nhai, đồng thời ra sức củng cố và mở rộng cơ sở ở Cao Bằng, xây dựng hai nơi này thành trung tâm của công cuộc chuẩn bị vũ trang khởi nghĩa tại Việt Bắc.

Hội nghị củng cố, kiện toàn lại cơ quan lãnh đạo cao nhất của Đảng, bầu Ban Chấp hành Trung ương Đảng, bầu Ban Thường vụ gồm 3 đồng chí: Trường Chinh, Hoàng Quốc Việt, Hoàng Văn Thụ, đồng chí Trường Chinh được bầu làm Tổng Bí thư.

Sự kiện lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc về nước, triệu tập và chủ trì Hội nghị Trung ương 8 có ý nghĩa lịch sử to lớn và có tính chất quyết định đối với thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám năm 1945.

Sự lớn mạnh của Mặt trận Việt Minh

Đội Việt Nam Tuyên truyền Giải phóng quân (tiền thân của Quân đội nhân dân Việt Nam) thành lập ngày 22/12/1944. Ảnh Tư liệu.

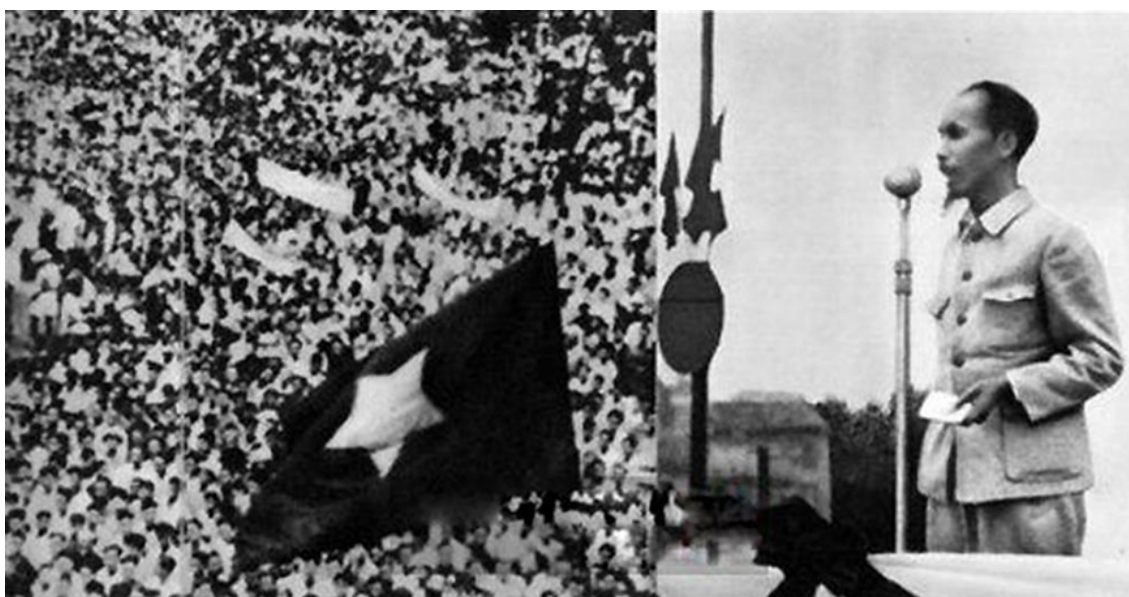
Giáo sư sử học Trần Văn Giàu, nguyên Bí thư Xứ ủy Nam Bộ, từng nhận xét: “Không có sự chuyển hướng do Cụ Hồ đề nghị, thì không có Mặt trận Việt Minh, mà không có Mặt trận Việt Minh thì không có cách mạng Tháng Tám”.

Trước hết, chưa bao giờ cơ quan lãnh đạo cao nhất của Đảng gần dân, sát dân và ở ngay trung tâm đầu não của địch như thời kỳ 1939-1945. Đặc biệt ở thời kỳ 1941 trở đi, cơ quan lãnh đạo cao nhất của Đảng có mặt thường xuyên ở ngoại thành Hà Nội và vùng ven như Phúc Yên, Từ Sơn, Gia Lâm, Đông Anh, Hoài Đức... Mà cụ thể là ở Phú Gia, Phú Thượng, ở Võng La, ở Vạn Phúc...

Không ai có thể tưởng tượng được 12 gia đình ở Võng La, đối diện nội thành Hà Nội hay gần hai chục gia đình trong làng Vạn Phúc (phường Hà Đông) cách dinh Công sứ Hà Đông có 200m lại là ATK (An toàn khu) của Trung ương và Xứ ủy Bắc Kỳ. Các đồng chí Trường Chinh, Hoàng Văn Thụ, Hoàng Quốc Việt, Trần Đăng Ninh..., cơ quan báo Đảng, ăn ở lâu dài, đi lại thường xuyên mà không hề bị lộ.

Có được kết quả ấy là nhờ sự thay đổi trong việc thực hành giác ngộ cách mạng với quần chúng nhân dân. Hội nghị Trung ương 8 đã đánh giá tiềm năng ủng hộ và tán thành cách mạng của tầng lớp hữu sản nhỏ và vừa, mà cơ sở Đảng đã len lỏi được vào tầng lớp này. Chính họ - tư sản dân tộc và trung nông, địa chủ nhỏ - đã ủng hộ tiền bạc, lo chỗ ăn ở bí mật, trực tiếp nuôi dưỡng cán bộ cách mạng ở ngay trong lòng hậu phương của địch. Sự gần gũi này giúp Trung ương có đánh giá kịp thời, khách quan và có quyết sách nhanh chóng khi tình hình thay đổi, khi xuất hiện thời cơ khởi nghĩa.

Sau Hội nghị Trung ương 8, Mặt trận Việt Minh ra đời. Ngày 25/10/1941, Việt Minh công bố Tuyên ngôn, Chương trình và Điều lệ. Đây là lần đầu tiên trong lịch sử Mặt trận Dân tộc thống nhất Việt Nam, Mặt trận trình bày rõ ràng đường lối, chính sách, phương pháp tiến hành và tổ chức lực lượng đấu tranh để thực hiện mục đích cứu nước của mình. Với chủ trương, chính sách đúng đắn, Mặt trận Việt Minh đã thu hút được ngày càng đông đảo các tầng lớp, giai cấp có tinh thần yêu nước và chống đế quốc Nhật Pháp vào các hội cứu quốc như: Hội Nông dân Cứu quốc, Hội Phụ nữ Cứu quốc, Hội Thanh niên Cứu quốc, Hội Công nhân Cứu quốc...

Chủ tịch Hồ Chí Minh đọc Tuyên ngôn độc lập tại Quảng trường Ba Đình, ngày 2/9/1945. Ảnh tư liệu

Các hội cứu quốc đều là thành viên của Mặt trận Việt Minh. Hội nghị Ban Thường vụ Trung ương Đảng (tháng 2/1943) họp ở Võng La chỉ đạo mở rộng hơn nữa Mặt trận Việt Minh, liên minh với các đảng phái, nhóm yêu nước cả trong và ngoài nước, xúc tiến chuẩn bị khởi nghĩa vũ trang. Thực hiện Nghị quyết của Hội nghị Thường vụ Trung ương Đảng, năm 1943, Hội Văn hóa Cứu quốc được thành lập.

Tháng 6/1944, Đảng ta đã giúp những trí thức tiến bộ, yêu nước thành lập Đảng Dân chủ Việt Nam, thu hút họ vào Mặt trận Việt Minh. Các tổ chức thành viên của Mặt trận Việt Minh được thành lập và phát triển nhanh chóng. Ngày 22/12/1944, Đội Việt Nam Tuyên truyền Giải phóng quân ra đời và lập được chiến công ngay từ trận đầu ra quân.

Đầu tháng 5/1944, Tổng bộ Việt Minh ra Chỉ thị cho các cấp sửa soạn khởi nghĩa và kêu gọi nhân dân “sắm vũ khí đuổi thù chung”. Không khí chuẩn bị khởi nghĩa sôi sục trong khu căn cứ. Đầu năm 1945, Chiến tranh thế giới II bước vào

giai đoạn kết thúc. Ngày 9/3/1945, Nhật nổ súng hất cẳng quân Pháp tại Đông Dương. Quân Pháp chống cự yếu ớt và nhanh chóng đầu hàng Nhật. Phát xít Nhật độc chiếm Đông Dương và thi hành các chính sách thâm độc và tàn bạo.

Trước tình hình đó, ngày 12/3/1945, Hội nghị Ban Thường vụ Trung ương Đảng mở rộng họp ở Đình Bảng, Từ Sơn, Bắc Ninh chủ trương phát động một cao trào kháng Nhật, cứu nước mạnh mẽ, làm tiền đề cho cuộc tổng khởi nghĩa và ra Chỉ thị “Nhật, Pháp bắn nhau và hành động của chúng ta”. Bản Chỉ thị đã hướng dẫn cho mọi hành động của Đảng, Mặt trận Việt Minh và các tầng lớp nhân dân trong cao trào tiền khởi nghĩa dẫn đến tổng khởi nghĩa. Nhiều quyết sách của Đảng thời kỳ này đã trở thành phong trào rộng lớn ở miền Bắc, như phong trào phá kho thóc của Nhật để chống đói đã lôi cuốn hàng triệu quần chúng tham gia.

Như vậy, chỉ trong một thời gian không lâu sau khi ra đời, Mặt trận Việt Minh đã góp phần quan trọng vào việc chuẩn bị lực lượng chính trị và vũ trang cho cách mạng Việt Nam, chuẩn bị sẵn sàng để chuyển cách mạng Việt Nam sang thời kỳ cao trào, tiến lên tổng khởi nghĩa giành chính quyền về tay nhân dân. Với thế và lực ấy, khi thời cơ tới: Pháp chạy, Nhật hàng, Vua Bảo Đại thoái vị, Đảng đã thông qua Mặt trận Việt Minh lãnh đạo nhân dân cả nước vùng dậy giành chính quyền. Chỉ trong vòng 2 tuần, Cách mạng Tháng Tám đã hoàn toàn thắng lợi.

Theo qdnd.vn